

sKartování sKarty: Jak se dá přijít o stamiliony

Sociální karta neboli sKarta – myšlenka sama o sobě určitě stála za úvahu, bez legrace... Ministerstvo plánovalo přechodem ze složenek na karty ulevit na poštovním státnímu rozpočtu ročně čtvrt miliardy z našich daní, za 80 miliard ročně měl být zmodernizován systém vyplácení dávek, sekundárně mělo být záměrem používání sKarty zvýšení finanční gramotnosti občanů, dále předcházení zneužívání dávek, umožnění placení kartou i v obchodech...

Karta měla plnit tři funkce.

Zprv **identifikační**: Mělo se jí prokazovat ve styku s úřadem práce při případném dalším jednání o sociálních dávkách. V praxi to však vypadalo jinak: úředníci nadále chtěli po lidech občanský průkaz, sKarta jim nestačila. Úřad měl „na kartu“ zasílat důležité informace k poskytované dávce, různá oznámení, která dosud posílal poštou. Majitelé sKaret by si je mohli přečíst na speciálním webu nebo na obrazovce bankomatu. Pro zdravotně postižené měla sKarta nahradit dosavadní průkazy ZP, ZTP, ZTP/P.

Zadruhé **platební**: Stát chtěl posílat veškeré dávky na sKartu, z níž by si lidé buď vybrali peníze v bankomatu České spořitelny, popř. s ní platili v obchodě. Tuto funkci šlo obejít tak, že jste (nejlépe hned na začátku při převzetí karty) požádali úřad, aby vám dávky nadále zasílal na váš dosavadní účet v bance. Komplikovanější by to měli lidé, kterým dosud chodily dávky složenkou.

Zatřetí **omezovací**: sKarta měla také zabránit tomu, aby příjemci účelově omezených dávek utráceli peníze za něco jiného (alkohol, herny...). Toto omezení se nakonec týkalo jen vybraných příjemců, u nichž podle úřadu hrozí zneužití. Tito lidé si nemohli vybrat peníze z karty jinak než placením v obchodě.

Kdo ji měl dostat a jak projekt probíhal...

Kartu měli dostat všichni příjemci takzvaných sociálních dávek s výjimkou důchodů a nemocenské, ale včetně peněžité pomoci v mateřství nebo ošetřovného. Konkrétně mělo jít o více než milion osob: byli to příjemci rodičovského pří-

spěvku, podpory v nezaměstnanosti, dávek v hmotné nouzi, příspěvku na bydlení či podpor pro zdravotně postižené.

Průběh chronologicky:

■ Původně mělo být spuštěno vydávání sKaret na začátku roku 2012, kvůli přezkoumávání zakázky Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže a nedostatečné přípravě ze strany ministerstva práce a sociálních věcí však zkušební provoz začal teprve na začátku prázdnin. Karty se začaly vydávat od září 2012 (pokud jste nepatřili mezi několik set vybraných „pokusných“ příjemců, kteří ji dostali už v červenci nebo srpnu).

■ V říjnu následovalo odstoupení ministra Drábka, který je považován za duchovního otce sKarty. V listopadu předseda vlády Nečas oznámil, že se s šéfem České spořitelny (která karty pro stát zajišťovala) dohodl na dobrovolném používání sKaret a dodal, že v tuto chvíli je možné označit koncept povinné sKarty za již mrtvý.

■ Oproti původním informacím si lidé mohli nově zvolit posílání peněz složenkou nebo donášku hotovosti domů, ovšem oproti dosavadnímu stavu (kdy poštovně hradil stát) si za to budou muset zaplatit. I přes opakované ujišťování exministra Drábka totiž karta nevedla ke „zvýšení klientského komfortu“.

■ Lidé si měli kartu vyzvednout pouze osobně na úřadu práce (přítom například pobočky České spořitelny mají obvykle blíže). Například matky čerpající rodičovský příspěvek tak musí vystát frontu i s malými dětmi.

■ Bezpečnostní PIN kód ke kartě měl být posílán poštou, a to jako obyčejná zásilka – to je v bankovním standardní řešení, ovšem podobně jednoduše obvykle funguje i předávání bankovní karty.

■ NRZP ostře protestovala u ministerstva práce a sociálních věcí proti povinnosti převzít a používat sKartu. Ministerstvo plánovalo, že letos úřady práce (které se o celou agendu starají) vydají až milion sKaret.

■ I když lidé volili posílání dávek na svůj účet v dosavadní bance, dávky šly nově přes „mezistupeň“ v podobě virtuálního účtu v České spořitelně, což vedlo ke zpoždění oproti dřívějšímu.

■ Česká spořitelna získala osobní data příjemců dávek, ačkoliv s nárokem občana vůči státu nemá v zásadě nic společného.

■ Za ztrátu karty, kterou prakticky nebudou potřebovat, by lidé měli platit 240 korun.

■ Spořitelna uvádí, že sKarta je povinná pro všechny příjemce sociálních dávek, zákon to stanovuje jasně a nedává jinou možnost.

■ Ombudsman Pavel Varvařovský však upozorňuje, že zákon nestanoví povinnost příjemce jakékoli sociální dávky převzít sKartu, natož osobně.

■ O platební funkci sKarty neměli lidé zájem. Devět z deseti si nechávalo dávky ihned přeposílat z virtuálního účtu v České spořitelně na dosavadní běžný účet ve své bance.

■ Využití identifikační funkce stála v cestě zásadní překážka: ani jedna ze zhruba 230 poboček úřadu práce totiž nebyla vybavena potřebnou čtečkou karet.

■ Ke konci července mělo sKartu 277 300 lidí. Od letošního května už je úřady nevydávaly – s výjimkou zájemců, kteří o ně sami požádali. Jejím prostřednictvím dosud úřady vyplatily přes 2,1 milionu dávek v hodnotě téměř 11,6 miliard korun.

■ Jen 4 190 lidí našlo – po varovném dopisu z úřadu práce – odvahu sKartu výslovně odmítnout, další tisíce lidí její převzetí oddalovaly, karty tak zůstaly neaktivní.

■ MPSV muselo zaplatit pokutu 500 000 korun za spáchání správního deliktu, kterého se dopustilo při využívání Jednotného informačního systému. Případ úzce souvisí s projektem sKarta.

■ Další pokuta kvůli sKartě – ÚOHS potvrdil, že ministerstvo neoprávněně předávalo osobní údaje oprávněných osob a příjemců dávek České spořitelně bez toho, aby k tomu byl zákonný důvod. Ministerstvu hrozila sankce až 10 milionů korun.

■ Ukončení projektu sKarty ministryně Ludmila Müllerová zdržuje. Uvádí, že postupuje podle zákonů a platné smlouvy, kterou má MPSV na provoz systému s Českou spořitelnou. Dodala, že úřady práce vydávání karet zastavily.

■ V dubnu 2013 vláda doporučila ukončení projektu sKarty. Jejich oficiální rušení začíná 1. 11. 2013 a skončí 30. 4. 2014.

■ Kartu dostalo téměř 280 tisíc lidí, úřady práce jim teď pošlou dopis, kde je budou informovat o dalším postupu.

Kdo to všechno zaplatí?

Ministerstvo ujišťovalo, že sKartu nezaplatí ani lidé formou poplatků, ani stát. Všechny provozní náklady měla nést Česká spořitelna, která zvítězila v soutěži na bezplatné poskytování této služby. Konkrétní výši nákladů ale spořitelna tají, neoficiálně se proslýchalo, že ČS chtěla vydělávat hlavně na poplatcích za platby kartou u obchodníků. Avšak drtivá většina majitelů sKarty tuto možnost nevyužívala.

Ministerstvo uzavřelo na sKarty smlouvu s Českou spořitelnou, a to do roku 2024. Česká spořitelna do projektu sKaret vložila podle dostupných informací asi 300 milionů korun.

Stát na poštovním sice zatím ušetřil 38 milionů korun, ale výdaje bezprostředně související se zaváděním karet přesáhly 82,5 milionu korun. Náklady měly úřady zejména s poštovním (výzva k převzetí karty), úpravou informačních systémů, instalací takzvaných vyvolávacích zařízení a přípravou nutných čteček pro identifikační funkci sKarty.

Dalších nejméně 5,24 milionu korun zaplatí stát za samotné zrušení projektu, zejména za poštovné či vydávání nových průkazek zdravotně postiženým. V tomto odhadu však zatím není započtena případná kompenzace České spořitelně za předčasné ukončení smlouvy.

Dále musí MPSV zaplatit pokutu 500 000 korun za spáchání správního deliktu, kterého se dopustilo při využívání Jednotného informačního systému. Případ úzce souvisí s projektem sKarty.

Další pokutu kvůli sKartě potvrdil ÚOHS, viz výše...

Průkaz OZP: Klíčový je konec dubna 2014

Pro lidi se zdravotním postižením, kterým slouží speciální sKarta zároveň jako průkaz OZP, je důležitý **konec dubna**. **K 30. dubnu 2014 totiž skončí platnost všech těchto průkazů, bez ohledu na to, že na průkazce bude uvedena delší platnost.**

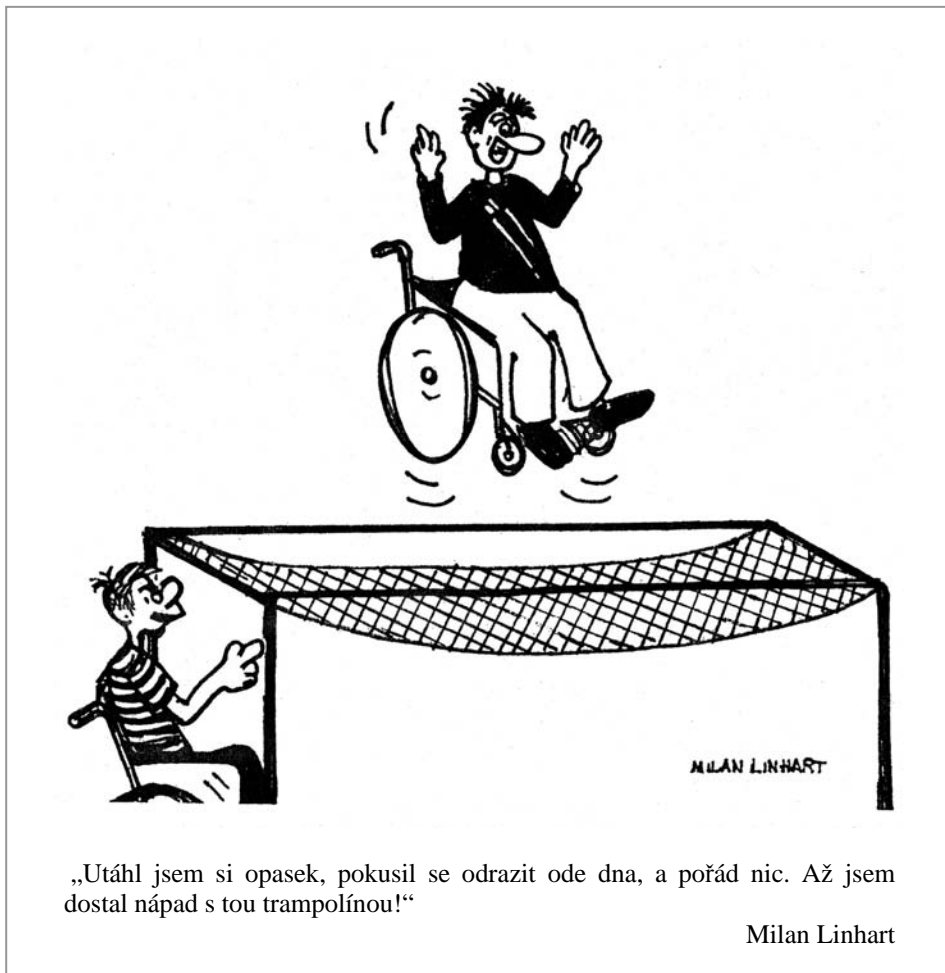
V současnosti má tuto speciální sKartu takřka 25 tisíc lidí, kteří si budou muset na úřad práce přijít pro nový průkaz s platností do konce roku 2015. Za vystavení nového dokladu nebudou nic platit.

Od začátku listopadu úřady posílají dopis majitelům zrušené sKarty s popisem, jak mají teď postupovat. Všichni by měli list dostat nejpozději do konce měsíce. Česká spořitelna uvedla, že účty k sKartě zruší k 30. dubnu 2014. Dávky na tato konta dorazí naposled v březnu.

Zdroj: peníze.cz, MPSV, NRZP

(bf)

Kolář: (dz)

„Utáhl jsem si opasek, pokusil se odrazit ode dna, a pořád nic. Až jsem dostal nápad s tou trampolínou!“

Milan Linhart